

Introduktion til virksomhedens bogføring og regnskab

Kapitel 4
Den økonomiske transaktionsbeskrivelse
i en fremstillingsvirksomhed

Hvor er vi?

Kap. 1 og 2:

Varetransaktioner beskrevet som handlingskæder og registreringer

Kap. 3 og 4:

Resultat- og likviditetsbeskrivelser for handels- og fremstillingsvirksomheder

Kap. 5, 6 og 7:

Det dobbelte bogholderi (debet og kredit)

Kap. 8:

Virksomhedens lønsomhedsmønster (resultatopgørelse)

Kap. 9:

Virksomhedens lønsomhedsmønster (balance)

Kap. 10 og 11:

Gennemgang af fuldstændig bogførings- og afslutningsproces

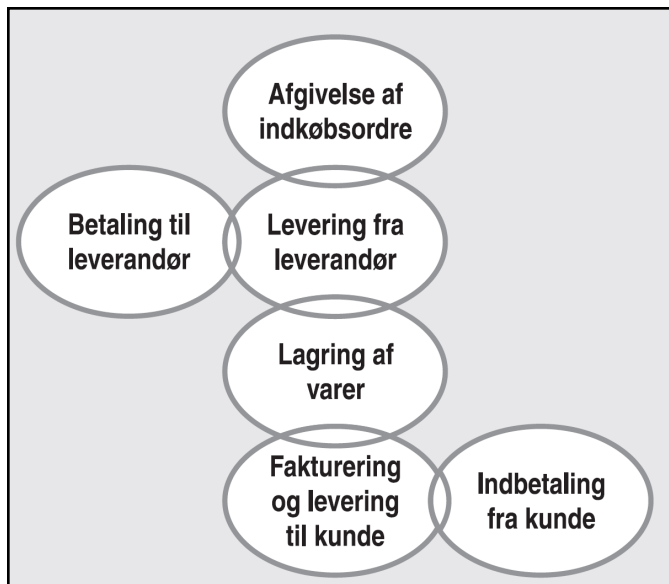
Kap. 12:

Perspektivering af bogholderi og regnskab

Fremstillingsvirksomheden

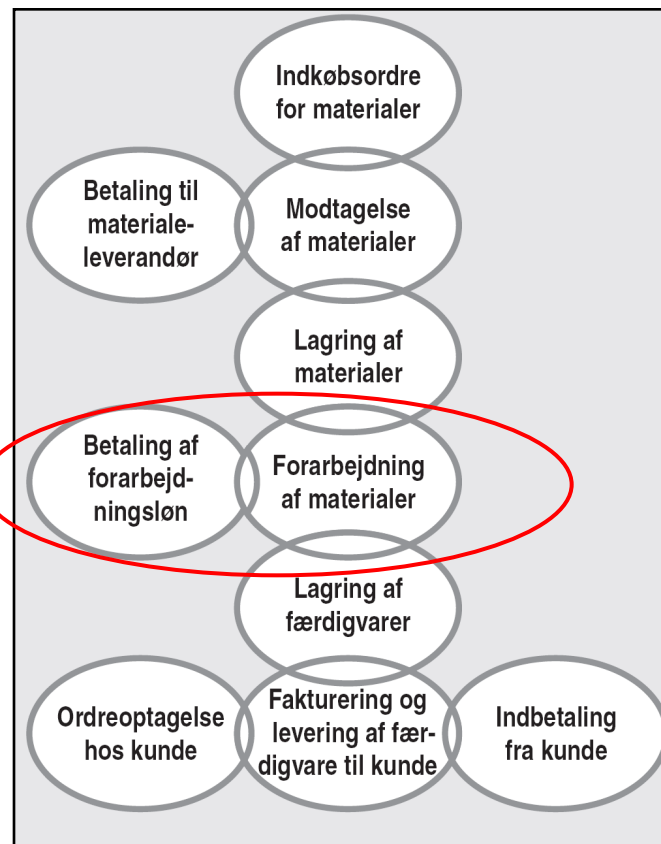
- Hvordan adskiller fremstillingsvirksomheden sig fra handelsvirksomheden?

Handelsvirksomheden

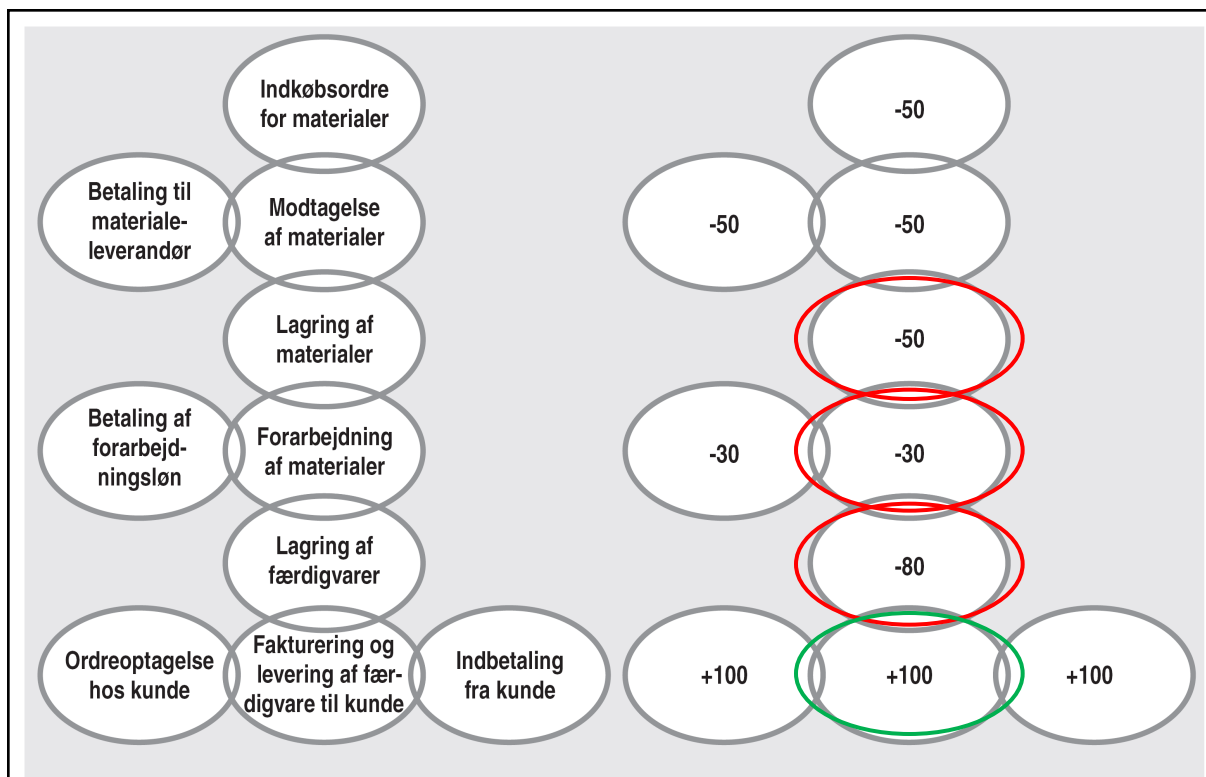
Fremstillingsvirksomheden
forarbejder selv modsat
handelsvirksomheden

Fremstillingsvirksomheden

Fremstillingsvirksomheden

- Fremstillingsvirksomhedens handlingskæde

Hvor stor er de **samlede** omkostninger?
Det rigtige svar er 80

Hvor stor er indtægterne?
Det rigtige svar er 100

Figur 4.1. Eksempel på en varetransaktion for en lagervareproducent opfattet som handlingskæde. I figurens højre side er der sat tal og fortegn på handlingskædens økonomiske konsekvenser.

Fremstillingsvirksomheden

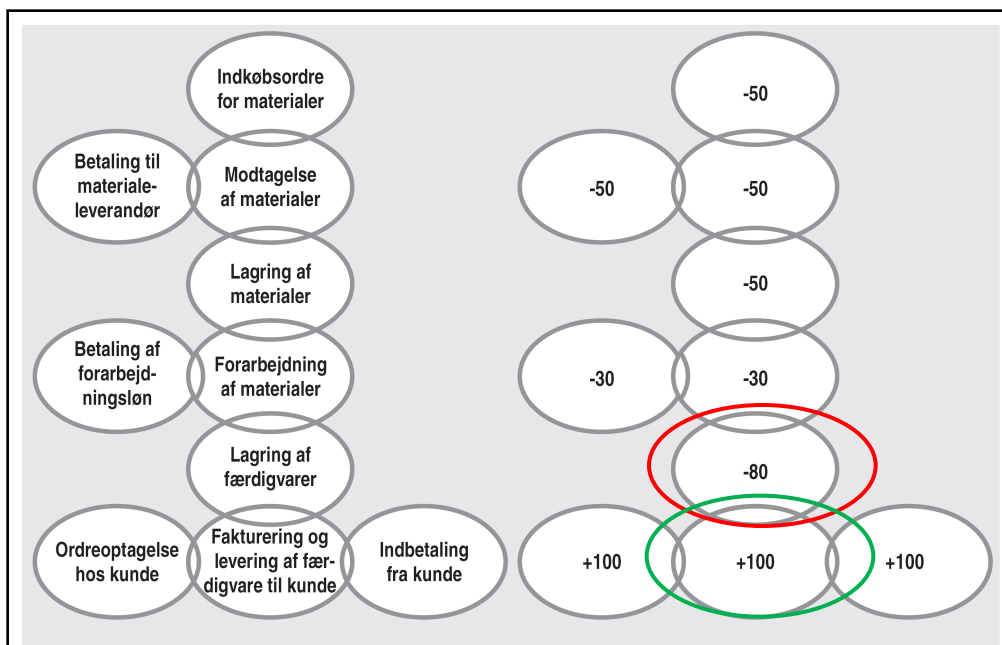
- Variable enhedsomkostninger:
 - Variable enhedsomkostninger er omkostninger, som er en specifik følge af den enkelte varetransaktion
 - At en omkostning er variabel betyder, at den varierer med salget
 - Begrebet enhedsomkostning betyder, at omkostningen er et resultat af én produceret enhed.
- Dækningsbidrag
 - Dækningsbidraget for en varetransaktion fremkommer som forskellen mellem varetransaktionens salgsværdi og de variable enhedsomkostninger for den solgte vare

Salgspris

- Variable enhedsomkostninger (VO)

= Dækningsbidrag (DB)

Dækningsbidrag for handlingskæde

Figur 4.1. Eksempel på en varetransaktion for en lagervareproducent opfattet som handlingskæde. I figurens højre side er der sat tal og fortegn på handlingskædens økonomiske konsekvenser.

© Forlaget Samfundslitteratur

Salgspris

- Variable enhedsomkostninger

= Dækningsbidrag

100

- 80

= 20

Begrebsanvendelse

Begreberne

- Indregningsmetode / indregningskriterium
- Matching-princippet

har samme betydning for fremstillingsvirksomheden
som for handelsvirksomheden.

Handlingskæder for en lagervareproducent

	Handlingskæde nr.											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Indkøbsordre for materialer	(-20)	(-30)	(-50)	(-25)	(-30)	(-25)	-30	-20	-50	-20	-30	-50
Modtagelse af materialer	(-20)	(-30)	(-50)	(-25)	(-30)	(-25)	-30	-20	-50	-20	-30	-50
Betaling til leverandør	(-20)	(-30)	(-50)	-25	-30	-25			-50			-50
Lagring af materialer	(-20)	(-30)	(-50)	(-25)	(-30)	(-25)	-30	-20	-50	-20	-30	-50
Forarbejdning og betaling af løn	(-15)	(-20)	(-30)	(-25)	-20	-25	-20	-15	-30	-15		
Lagring af færdige varer	(-35)	(-50)	(-80)	(-50)	-50	-50	-50	-35	-80	-35		
Ordreoptagelse hos kunde	(+50)	(+70)	+100	+80	+70	+80	+70	+50	+100			
Fakturering og levering af færdigvare til kunde	(+50)	+70	+100	+80	+70	+80	+70	+50				
Indbetaling fra kunde	+50	+70	+100	+80	+70	+80						

Figur 4.2. En periodes handlingskæder for en lagervareproducent. Alle tal med cirkel omkring står for enkelthandlinger udført forud for beskrivelsesperioden. Alle tal uden cirkel omkring står for enkelthandlinger udført i beskrivelsesperioden. Alle tomme felter står for enkelthandlinger, som endnu ikke er udført ved beskrivelsesperiodens slutning.

© Forlaget Samfundslitteratur

Bemærk de handlinger der er karakteristiske for en lagervareproducent

Den økonomiske resultatbeskrivelse for en lagervareproducent

	Handlingskæde nr.											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Indkøbsordre for materialer	(-20)	(-30)	(-50)	(-25)	(-30)	(-25)	-30	-20	-50	-20	-30	-50
Modtagelse af materialer	(-20)	(-30)	(-50)	(-25)	(-30)	(-25)	-30	-20	-50	-20	-30	-50
Betaling til leverandør	(-20)	(-30)	(-50)	(-25)	(-30)	(-25)			-50			-50
Lagring af materialer	(-20)	(-30)	(-50)	(-25)	(-30)	(-25)	-30	-20	-50	-20	-30	-50
Forarbejdning og betaling af løn	(-15)	(-20)	(-30)	(-25)	(-20)	(-25)	(-20)	(-15)	-50	-20		
Lagring af færdige varer	(-35)	(-50)	(-80)	(-50)	(-50)	(-50)	(-50)	(-35)	-80	-35		
Ordreoptagelse hos kunde	(+50)	(+70)	+100	+80	+70	+80	+70	+50	+100			
Fakturering og levering af færdigvare til kunde	(+50)	(+70)	(+100)	(+80)	(+70)	(+80)	(+70)	(+50)				
Indbetaling fra kunde	+50	+70	+100	+80	+70	+80						

Matching-princippet

I dette eksempel gælder, at:

Materialer

+ Forarbejdningsløn

= Variable enhedsomkostninger (se blå ring)

Figur 4.2. En periodes handlingskæder for en lagervareproducent. Alle tal med cirkel omkring står for enkelthandlinger udført forud for beskrivelsesperioden. Alle tal uden cirkel omkring står for enkelthandlinger udført i beskrivelsesperioden. Alle tomme felter står for enkelthandlinger, som endnu ikke er udført ved beskrivelsesperiodens slutning.

© Forlaget Samfundslitteratur

Periodens resultat med fakturering og levering (salgsbasis) som indregningsmetode			
+ Indtægter ved salg af handlingskæderne	nr. 2-8		+ 520
- Variable omkostninger for handlingskæderne	nr 2-8		
Materialer		- 210	
Forarbejdningsløn		- 155	- 365
= Resultat (dækningsbidrag) af periodens handlingskæder			+ 155

Figur 4.3. Resultatet for en periodes varetransaktioner for en lagervareproducent i henhold til tallene i figur 4.2.

© Forlaget Samfundslitteratur

Pkt. 1: Find salg vha. indregningsmetode

Pkt. 2: Find *alle* variable enhedsomkostninger vha. matching-princippet

Den økonomiske likviditetsbeskrivelse for en lagervareproducent:

Betalingsstrømsmodellen

Handlingskæde nr.												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Indkøbsordre for materialer	(-20)	(-30)	(-50)	(-25)	(-30)	(-25)	-30	-20	-50	-20	-30	-50
Modtagelse af materialer	(-20)	(-30)	(-50)	(-25)	(-30)	(-25)	-30	-20	-50	-20	-30	-50
Betaling til leverandør	(-20)	(-30)	(-50)	(-25)	(-30)	(-25)			(-50)			(-50)
Lagring af materialer	(-20)	(-30)	(-50)	(-25)	(-30)	(-25)	-30	-20	-50	-20	-30	-50
Forarbejdning og betaling af løn	(-15)	(-20)	(-30)	(-25)	(-20)	(-25)	(-20)	(-15)	(-30)	(-15)		
Lagring af færdige varer	(-35)	(-50)	(-80)	(-50)	-50	-50	-50	-35	-80	-35		
Ordreoptagelse hos kunde	(+50)	(+70)	+100	+80	+70	+80	+70	+50	+100			
Fakturering og levering af færdigvare til kunde	(+50)	+70	+100	+80	+70	+80	+70	+50				
Indbetaling fra kunde	(+50)	+70	+100	+80	+70	+80						

Figur 4.2. En periodes handlingskæder for en lagervareproducent. Alle tal med cirkel omkring står for enkelthandlinger udført forud for beskrivelsesperioden. Alle tal uden cirkel omkring står for enkelthandlinger udført i beskrivelsesperioden. Alle tomme felter står for enkelthandlinger, som endnu ikke er udført ved beskrivelsesperiodens slutning.

© Forlaget Samfundslitteratur

Periodens likviditetsvirkning af varetransaktioner iht. betalingsstrømsmodellen			
+ Periodens indbetalinger fra kunder iht. handlingskæderne	nr. 1-6		+ 450
- Periodens udbetalinger til leverandører iht. handlingskæderne	nr 4, 5, 6, 9 og 12	- 180	
- Periodens udbetalinger af løn iht. handlingskæderne	nr. 5-10	- 125	- 305
= Periodens likviditetsvirkning af varetransaktioner			+ 145

Figur 4.4. Likviditetsbeskrivelse for en periodes varetransaktioner i henhold til betalingsstrømsmodellen, jævnfør tallene i figur 4.2.

© Forlaget Samfundslitteratur

Den økonomiske likviditetsbeskrivelse for en lagervareproducent:

Beholdningsforskydningsmodellen

	Handlingskæde nr.											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Indkøbsordre for materialer	(-20)	(-30)	(-50)	(-25)	(-30)	(-25)	-30	-20	-50	-20	-30	-50
Modtagelse af materialer	(-20)	(-30)	(-50)	(-25)	(-30)	(-25)	-30	-20	-50	-20	-30	-50
Betaling til leverandør	(-20)	(-30)	(-50)	-25	-30	-25			-50			-50
Lagring af materialer	(-20)	(-30)	(-50)	(-25)	(-30)	(-25)	-30	-20	-50	-20	-30	-50
Forarbejdning og betaling af løn	(-15)	(-20)	(-30)	(-25)	-20	-25	-20	-15	-30	-15		
Lagring af færdige varer	(-35)	(-50)	(-80)	(-50)	-50	-50	-50	-35	-80	-35		
Ordreoptagelse hos kunde	(+50)	(+70)	+100	+80	+70	+80	+70	+50	+100			
Fakturerings og levering af færdigvare til kunde	(+50)	(+70)	(+100)	(+80)	(+70)	(+80)	(+70)	(+50)				
Indbetaling fra kunde	+50	+70	+100	+80	+70	+80						

Figur 4.2. En periodes handlingskæder for en lagervareproducent. Alle tal med cirkel omkring står for enkelthandlinger udført forud for beskrivelsesperioden. Alle tal uden cirkel omkring står for enkelthandlinger udført i beskrivelsesperioden. Alle tomme felter står for enkelthandlinger, som endnu ikke er udført ved beskrivelsesperiodens slutning.

© Forlaget Samfundslitteratur

Periodens likviditetsbeskrivelse for varetransaktioner ikke beholdningsforskydningsmodellen				
Periodens resultat med fakturering og levering (salgsbasis) som indregningsmetode				
+ Indtægter ved salg for handlingskæderne	nr. 2-8			+ 520
- Variable omkostninger for handlingskæderne	nr. 2-8			- 365
= Resultat af periodens handlingskæder	nr. 2-8			+ 155
Beholdningsforskydninger fra primo til ultimo perioden				
	Beholdninger primo		Beholdninger ultimo	
	Handlingskæderne	Beløb	Handlingskæderne	Beløb
Varedebitorer	nr. 1	- 50	nr. 7 og 8	- 120
Materialelager	nr. 5 og 6	- 55	nr. 11 og 12	- 80
Færdigvarelager	nr. 2, 3 og 4	- 180	nr. 9 og 10	- 115
Varekreditorer	nr. 4, 5 og 6	+ 80	nr. 7, 8, 10 og 11	+ 100
I alt		- 205		- 215
Periodens likviditetsvirkning af varetransaktioner				+ 145

Figur 4.5. En periodes likviditetsbeskrivelse for varetransaktioner for en lagervareproducent opgjort i henhold til beholdningsforskydningsmodellen.

© Forlaget Samfundslitteratur

Den økonomiske likviditetsbeskrivelse for en lagervareproducent:

Sammenligning af modeller

Periodens likviditetsvirkning af varetransaktioner iht. betalingsstrømsmodellen				
+ Periodens indbetalinger fra kunder iht. handlingskæderne	nr. 1-6			+ 450
- Periodens udbetalinger til leverandører iht. handlingskæderne	nr 4, 5, 6, 9 og 12	- 180		
- Periodens udbetalinger af løn iht. handlingskæderne	nr. 5-10	- 125		- 305
= Periodens likviditetsvirkning af varetransaktioner				+ 145

Figur 4.4. Likviditetsbeskrivelse for en periodes varetransaktioner i henhold til betalingsstrømsmodellen, jævnfør tallene i figur 4.2.

© Forlaget Samfundslitteratur

Periodens likviditetsbeskrivelse for varetransaktioner iht. beholdningsforskydningsmodellen					
Periodens resultat med fakturering og levering (salgsbasis) som indregningsmetode					
+ Indtægter ved salg for handlingskæderne		nr. 2-8			+ 520
- Variable omkostninger for handlingskæderne		nr. 2-8			- 365
= Resultat af periodens handlingskæder		nr. 2-8			+ 155
Beholdningsforskydninger fra primo til ultimo perioden					
	Beholdninger primo		Beholdninger ultimo		
	Handlingskæderne	Beløb	Handlingskæderne	Beløb	
Varedebitorer	nr. 1	- 50	nr. 7 og 8	- 120	- 70
Materialelager	nr. 5 og 6	- 55	nr. 11 og 12	- 80	- 25
Færdigvarelager	nr. 2, 3 og 4	- 180	nr. 9 og 10	- 115	+ 65
Varekreditorer	nr. 4, 5 og 6	+ 80	nr. 7, 8, 10 og 11	+ 100	+ 20
I alt		- 205		- 215	- 10
Periodens likviditetsvirkning af varetransaktioner					+ 145

Figur 4.5. En periodes likviditetsbeskrivelse for varetransaktioner for en lagervareproducent opgjort i henhold til beholdningsforskydningsmodellen.

© Forlaget Samfundslitteratur

Bemærk:

Samme likviditetsvirkning uanset modelvalg